

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over leersteun
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Op 8 juli 2022 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet over leersteun voor de eerste keer principiële goed. Hierna werd het advies gevraagd van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), Noozo (Vlaamse adviesraad handicap), de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) en de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen (SERV). Het voorontwerp van decreet werd verder ook voorgelegd aan de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC). Tot slot werden onderhandelingen opgestart met de onderwijsvakbonden en de onderwijsverstrekkers.

Naar aanleiding van de verschillende adviezen en de onderhandelingen werden wijzigingen aangebracht in het voorontwerp van decreet. Het aangepaste voorontwerp van decreet wordt nu samen met de bijhorende memorie van toelichting voorgelegd aan de Vlaamse Regering met het oog op een tweede principiële goedkeuring.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp van decreet betreft het basisonderwijs en het secundair onderwijs.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 25 oktober 2019 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de nota "Naar een begeleidingsdecreet voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften" (VR 2019 2510 DOC.1123-1TER).

Op 25 juni 2021 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de Conceptnota decreet leersteun (VR 2021 2506 MED.0220-TER). Bij de conceptnota decreet leersteun werd advies gevraagd en verkregen van volgende adviesraden:

- de Vlaamse onderwijsraad
- de Vlaamse adviesraad handicap (Noozo)
- de Vlaamse raad WVG

De conceptnota en de verkregen adviezen vormden de basis voor het voorontwerp van het decreet over leersteun.

Voor het voorontwerp van decreet over leersteun werden de volgende adviezen verkregen:

- wetgevingstechnisch en taaladvies op 12 mei 2022;
- JoKER-advies op 18 mei 2022;
- advies van Inspectie van Financiën op 24 juni 2022;
- begrotingsakkoord op 4 juli 2022;

In uitvoering van artikel 11bis van het decreet basisonderwijs en artikel 70 van de Codex Secundair Onderwijs werd over voorliggend ontwerp van decreet overleg gepleegd met enerzijds de afgevaardigden van de schoolbesturen en anderzijds de representatieve vakorganisaties. Die overlegmomenten vonden plaats op 4 en 6 juli 2022.

Over het voorontwerp van decreet over leersteun zoals dat principiële werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 juli 2022, werden de volgende adviezen verkregen:

- VTC op 6 september 2022;
- VLOR op 22 september 2022;
- NOOZO op 23 september 2022;
- Vlaamse raad WVG op 23 september 2022.

SERV liet op 5 september 2022 weten af te zien van advisering.

Van 27 september 2022 tot en met 28 oktober 2022 vonden de onderhandelingen met de sociale partners plaats, die bekrachtigd werden in het protocol nr. 214 van 10 november 2022.

Voorliggend voorontwerp van decreet werd voor de tweede principiële goedkeuring opnieuw voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. In de wijzigingen werden immers aanpassingen doorgevoerd aan het financieringssysteem. De Inspectie van Financiën verleende zijn gunstig advies onder voorwaarden op 9 november 2022. Het begrotingsakkoord werd verleend op 14 november 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorliggend decreet heeft als doelstelling dat elke leerling in Vlaanderen de juiste ondersteuning krijgt. Het mikt op onderwijskwaliteit, maximale leerwinst en een optimale ontwikkeling voor alle leerlingen, met een model dat doenbaar en haalbaar blijft voor de schoolteams en alle andere betrokkenen.

We maken daarom een aantal belangrijke nieuwe keuzes ten aanzien van het M-decreet en het huidige ondersteuningsmodel. We behouden integraal het beschikbare budget van het ondersteuningsmodel (> 190 miljoen euro jaarlijks), maar kiezen bewust voor een nieuwe richting zodat mensen en middelen veel minder versnipperd worden en veel efficiënter aangewend worden. Zo kunnen we met hetzelfde budget betere resultaten bereiken.

We kiezen voor het adagium: gewoon onderwijs als het kan en buitengewoon onderwijs als het nodig is. We verzoenen op die manier het recht op inclusief kwaliteitsvol onderwijs voor de individuele leerling met het recht op kwaliteitsvol onderwijs voor elke leerling.

Mensen, middelen en expertise worden geconcentreerd in nieuwe leersteuncentra, die anders georganiseerd zijn dan de huidige ondersteuningsnetwerken. Scholen voor gewoon onderwijs kiezen vrij het leersteuncentrum waarbij ze willen aansluiten en nemen een belangrijke rol op in de

leersteunraad. Zij brengen immers de middelen in. We sturen het financieringsmodel ook bij zodat we de leerlingen en hun leerkrachten en schoolteams die nood hebben aan leersteun nog beter kunnen bereiken.

Vlaanderenbreed creëren we consensus over kwaliteitsvolle leersteun, via een specifiek referentiekader. De pedagogische begeleidingsdiensten, de centra voor leerlingenbegeleiding en de onderwijsinspectie zetten in op het ondersteunen van en toezicht houden op de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding.

Vanuit de specifieke bezorgdheid omtrent de beschikbaarheid van expertise voor leerlingen met een motorische beperking, visuele beperking, auditieve beperking of spraak- of taalontwikkelingsstoornis voorzien we de mogelijkheid voor een beperkt aantal scholen van het buitengewoon onderwijs die zich op een welzijnscampus bevinden om die specifieke leersteun achterliggend aan te bieden.

De leerondersteuners zelf krijgen voor het eerst echt stabiele arbeidsvoorwaarden. Concreet komt er één ambt van leerondersteuner. De bekwaamheidsbewijzen voor dat ambt worden ruim gelaten. Daardoor geven we autonomie en vertrouwen aan de leersteuncentra om een modern personeelsbeleid te voeren. Voor de meer dan 3.000 personeelsleden die momenteel reeds als ondersteuner aan de slag zijn, creëren we de mogelijkheid om over te stappen naar een leersteuncentrum, zodat zij perspectief krijgen op werkzekerheid. De ondersteuners die overstappen en vastbenoemd zijn of al beschikken over een TADD nemen die mee in hun aanstelling als leerondersteuner.

Dit decreet leersteun heeft ook oog voor het buitengewoon onderwijs, dat zorgt voor kwaliteitsvol onderwijs aan leerlingen die nood hebben aan een doorgedreven ondersteuning in een aangepaste context gedurende de periode die nodig is. Scholen voor buitengewoon onderwijs stellen hoge doelen voor hun leerlingen en werken actief aan de mogelijkheid tot overstap of terugkeer naar het gewoon onderwijs. Er wordt daarom ingezet op meer samenwerking en afstemming tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

B. TOELICHTING BIJ DE ADVIEZEN

Inhoud van de adviezen

Adviezen werden verkregen van de VLOR, Noozo, en de Vlaamse raad WVG. We geven een overzicht van de belangrijkste elementen van de adviezen.

In de adviezen wordt appreciatie geuit voor de realisatie van een leersteunmodel met één spoor en de mogelijkheid tot zelfstandige leersteuncentra, waarin voor de ondersteuners een ambt van leerondersteuner wordt voorzien. Ook voor de ontwikkeling van een referentiekader kwaliteitsvolle leersteun is er waardering.

De adviezen bevatten verschillende algemene opmerkingen. Er wordt gewezen op de nood aan een globaal plan voor inclusie en een langetermijnvisie op inclusief onderwijs. Ook is er een vraag naar concretisering van de versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen. Er zijn bezorgdheden over de impact van het decreet leersteun op de opdracht van de CLB's en vragen omtrent de inhoud van het referentiekader kwaliteitsvolle leersteun, dat nog in ontwikkeling is. Ook rijst de vraag naar verbinding en samenwerking met het beleidsdomein Welzijn.

Verder wordt er in de adviezen ruim aandacht gegeven aan het nieuwe leersteunmodel. Er worden vragen gesteld omtrent de voorwaarden om specifieke leersteuncentra op te richten, meer concreet m.b.t. de norm die moet worden behaald. Ook zijn er vragen omtrent de omkadering voor leersteun. Niet alle partners kunnen zich vinden in een niveau-overschrijdende toekenning van omkadering type

basisaanbod, 3 en 9. Voor omkadering type 2, 4, 6 en 7 is er vraag naar meer mogelijkheid tot flexibele aanwending.

Wat de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs betreft zijn de adviezen positief over de mogelijkheid tot deeltijdse lesbijwoning in gewoon en buitengewoon onderwijs, maar wordt opgemerkt dat er geen middelen worden voorzien om dit te faciliteren. De aandacht voor een terugkeer van buitengewoon naar gewoon onderwijs wordt positief bevonden maar er zijn vragen over hoe dat zal worden bewerkstelligd.

In de adviezen is er ook vraag naar een meer expliciete benoeming van de betrokkenheid van ouders en leerlingen, alsook het expliciteren van het principe van handelingsgericht (samen)werken. Ook zijn er vragen omtrent de rolverdeling van schoolondersteunende partners als de CLB's, PBD's en toekomstige leersteuncentra.

Voor meer details verwijzen we naar de opgeleverde adviezen.

Wijzigingen aan het voorontwerp van decreet naar aanleiding van de adviezen en de onderhandelingen

Er werden op basis van de adviezen en de onderhandelingen heel wat wijzigingen doorgevoerd in het voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting. De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende:

- Wat de oprichting van specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7 betreft, wordt het mogelijk gemaakt dat ondersteuningsteams van verschillende scholen die ondersteuning bieden voor type 4, 6 of 7 samen in één school voor buitengewoon onderwijs één specifiek leersteuncentrum vormen. De norm voor oprichting wordt verlaagd van 45 FTE naar 40 FTE (artikel 19).
- Het verdelingsmechanisme voor omkadering type basisaanbod, 3 en 9 wordt opnieuw niveaugebonden toegepast i.p.v. niveau-overschrijdend (artikel 43 en 44). De aanwending blijft wel niveau-overschrijdend.
- Er worden bijkomende punten leersteun toegevoegd om de uren klassenraad, klassendirectie en bijscholing-begeleiding die vandaag door ondersteuners worden gegenereerd in scholen voor buitengewoon secundair onderwijs mee te nemen in het leersteunmodel (artikel 42, 43 en 48).
- Er wordt in de twee eerste schooljaren van het leersteunmodel telkens 5 miljoen euro bijkomend werkingsbudget verdeeld over de leersteuncentra om hun opstart te faciliteren (artikel 58).
- Het onderzoek dat oorspronkelijk enkel over schaalgrootte zou gaan, wordt uitgebreid naar een aantal andere thema's (artikel 59). Concreet zal ook onderzocht worden of de leerondersteuners kwalitatieve leersteun kunnen bieden in relatie tot de evolutie van het aantal leerlingen met een GC-verslag, IAC-verslag of OV4-verslag, wat hun planlast en werkdruk is, en hoe de toeleiding naar leersteun geobjectiveerd kan worden.
- Er geldt geen absolute verplichting meer tot vacantverklaring van alle betrekkingen in de leersteuncentra. Een bestuur beslist jaarlijks welke betrekkingen ze al of niet vacant zal verklaren en legt dit voor onderhandeling voor in het bevoegde onderhandelingscomité. Het bestuur doet dat in het kader van een beleidsplan dat ze voor meerdere jaren opstelt en dat ze voor onderhandeling voorlegt in het bevoegde onderhandelingscomité. Dat laat een bestuur toe flexibel in te grijpen als er zich bepaalde noden voordoen op vlak van expertise (artikel 63 en artikel 77).
- De kerntaak van de leerondersteuner wordt gedefinieerd (artikel 69 en artikel 83) en er wordt bepaald dat de ondersteuner geen instellingsgebonden opdrachten kan krijgen (artikel 68 en 82).
- De procedure voor de aanstelling van leerondersteuners in de leersteuncentra is licht herschreven (artikel 70 en artikel 84). De inrichtende macht van een school voor buitengewoon onderwijs die tijdens het schooljaar 2022-2023 ondersteuners heeft

aangesteld, kan nu aan meerdere leersteuncentra een lijst met personeelsleden bezorgen. Op die manier wordt het voor de huidige ondersteuners mogelijk zélf aan te geven in welk leersteuncentrum ze wensen te werken, en zijn zij niet meer afhankelijk van de keuze die de inrichtende macht daaromtrent maakt.

Verder is toegevoegd dat een inrichtende macht in die procedure bijkomend ook kandidaten kan meenemen in deze procedure die diensten hebben gepresteerd in een betrekking van ondersteuner vóór het schooljaar 2022-2023, in het tijdelijke project van de (pre-)waarborgregeling of in het geïntegreerd onderwijs (GON) of het project inclusief onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke beperking (ION), als de kandidaten in kwestie daahier zelf naar vragen.

- Voor de opmaak van GC-verslagen is een handelingsgericht diagnostisch traject vereist, maar daarop wordt een afwijking voorzien wanneer uit het reeds doorlopen traject van het CLB met de school, de leerling en de ouders voldoende informatie beschikbaar is. Jaarlijks zal in aanwezigheid van de CLB's het aantal GC-verslagen IAC-verslagen en OV4-verslagen in de scholen worden besproken in de leersteunraad. Scholen moeten op structurele basis overleg organiseren met hun CLB en PBD om de noden te bepalen op het vlak van het beleid op leerlingenbegeleiding.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden een aantal aanpassingen doorgevoerd in het voorontwerp van decreet die een budgettaire weerslag hebben. Ten eerste werd beslist om de uren klassenraad, klassendirectie en bijscholing/begeleiding die in het secundair onderwijs werden aangewend om ondersteuners in het ondersteuningsmodel aan te stellen, mee te nemen in het leersteunmodel. Dat is geen budgettaire meerkost, gezien die uren niet meer gegenereerd zullen worden in het buitengewoon onderwijs.

Ten tweede werd beslist om voor de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 telkens 5 miljoen euro werkingsbudget toe te kennen aan de leersteuncentra om een goede opstart van de leersteuncentra te faciliteren.

Uitgebreide info daaromtrent is te vinden in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 9 november 2022.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 14 november 2022.

B. ESR-TOETS

Geen impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet wordt voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet over leersteun en de bijhorende memorie van toelichting;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor het Onderwijs, te machtigen om de belanghebbenden, onder voorbehoud van de definitieve goedkeuring van dit decreet, te informeren over de bepalingen ervan zodat lokaal de implementatie van het leersteunmodel kan worden voorbereid;
3. De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS